

PRITARTA
Lietuvos Respublikos finansų ministro
2018 m. balandžio 13 d. įsakymu Nr. 1K-150
(2021 m. vasario 17 d. įsakymo Nr. 1K-50
redakcija)

RAŠTAS

DĖL VALSTYBĖS SIEKIAMŲ TIKSLŲ IR KELIAMŲ LŪKESČIŲ, SUSIJUSIŲ SU AB „IGNITIS GRUPĖ“ IR ĮMONIŲ GRUPĖS VEIKLA

Šiuo raštu pateikiami AB „Ignitis grupė“ (toliau – Bendrovė) akcininkės – valstybės, atstovaujamos Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, – lūkesčiai dėl AB „Ignitis grupė“ energetikos įmonių grupės (toliau – Įmonių grupė) veiklos kryptių, prioritetų, veiklos principų ir tikslų.

Veiklos kryptys

Įmonių grupės veikla apima elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymą, žaliosios energijos gamybą ir vystymą, lanksčiosios elektros energijos gamybos įrenginių valdymą, elektros energijos ir gamtinių dujų tiekimą, energetiškai sumanių sprendimų kūrimą ir kitas komercines veiklas. Įmonių grupės veiklos strategiškai svarbios valstybei, nes apima strateginės Lietuvos energetikos sistemos infrastruktūros valdymą ir strateginės reikšmės projektų, numatytų Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje¹, įgyvendinimą.

Bendri korporatyvinio valdymo principai Įmonių grupei nustatyti Valstybės valdomos energetikos įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. birželio 7 d. įsakyme Nr. 1K-205 „Dėl Valstybės valdomos energetikos įmonių grupės korporatyvinio valdymo gairių aprašo patvirtinimo“.

Įmonių grupės patronuojančioji įmonė Bendrovė yra atsakinga už skaidrų Įmonių grupės veiklos valdymą ir koordinavimą, efektyvumo didinimą, siekiant teikti konkurencingas paslaugas klientams ir užtikrinant socialiai atsakingą ilgalaikės vertės valstybei didinimą.

Veiklos prioritetai, principai ir tikslai

Įmonių grupės veiklos turi būti susijusios su tvaria ir socialiai atsakinga plėtra, toliau kuriant modernią, tarptautinę, konkurencingą energetikos Įmonių grupę. Akcininkė tikisi nuosekliai ir kryptingai Įmonių grupės augimo skatinant tarptautinį Įmonių grupės ir šalies konkurencingumą modernizuojant energetinę infrastruktūrą ir vystant naujosios energetikos kompetencijas.

Įmonių grupė, atsižvelgdama į strateginę įtaką Lietuvos energetikos sistemai, savo veikla prisideda prie Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos siekių įgyvendinimo ir juos įtraukia į savo ilgalaikius ir trumpalaikius veiklos prioritetus, didžiausią dėmesį skirdama tiesiogiai su Įmonių grupės veikla sietiniams Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos tikslams ir uždaviniams:

¹ Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. XIII-1288 „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimo Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ pakeitimo“.

- elektros energijos skirstomojo tinklo plėtra ir patikimumo didinimas;
- žaliosios energijos ir tvarios bioenergijos plėtra, siekiant didinti elektros energijos gamybą Lietuvoje, nes šiuo metu pagaminama tik kiek daugiau nei trečdalis bendro Lietuvos elektros energijos vartojimo poreikio (kuris didėja augant bendrajam vidaus produktui);
- išmaniosios energetikos vystymas, plėtojant skaitmeninius energetikos tinklus ir išmaniuosius energetikos įrenginius, padedančius taupyti energiją;
- sinchronizacija su patikima ir bendra Europos energetikos sistema, siekiant užtikrinti Lietuvos energetinę nepriklausomybę;
- inovacijų energetikoje vystymas ir diegimas regione, taip pat gaminančių elektros energiją vartotojų ir elektros transporto plėtra, taupaus energijos vartojimo skatinimas ir pan.

Lūkesčiai dėl Įmonių grupės strateginių prioritetų nustatyti atsižvelgiant į Įmonių grupės veikloje naudojamo turto strateginę reikšmę, siekiant užtikrinti Lietuvos energetikos sistemos stabilumą. Taip pat siekiama įgyvendinti inovatyvius ir modernius, šiuolaikiškus vietinės ir globalios rinkos poreikius atitinkančius sprendimus, kurie užtikrintų pasaulyje ir regione vykstančių energetikos pokyčių integraciją į Lietuvos energetikos sistemą. Įmonių grupė turi užtikrinti veiklos tęstinumą ir plėtros nuoseklumą įgyvendindama elektros energijos ir šilumos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių projektus, kuriais prisidedama prie išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo pasaulyje, kurdama naujus veiklos modelius, vystydama inovatyvius energetikos sprendimus ir vykdydama plėtrą regione.

Lūkesčiai dėl Įmonių grupės strateginių prioritetų

1. Užtikrinti elektros energijos skirstomojo tinklo plėtrą ir patikimumo didinimą.
2. Užtikrinti patikimą ir lanksčią Lietuvos energetikos sistemą ir jos vystymą, prisidedant prie pokyčių energetikos sektoriuje įgyvendinimo Lietuvoje ir regione.
3. Plėsti žaliąją gamybą, prisidedant prie Lietuvos ir regioninių įsipareigojimų didinti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių apimtį.
4. Vystyti inovatyvius sprendimus ir aktyviai ieškoti naujų pelningos veiklos plėtros galimybių.
5. Užtikrinti tvarią Įmonių grupės veiklos plėtrą:
 - vadovautis aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos praktikos principais (įskaitant valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo kriterijus);
 - prisidėti prie Jungtinių Tautų darnaus vystymosi (toliau – Darnus vystymasis) tikslų įgyvendinimo, prioritetą skiriant Darnaus vystymosi tikslams, kuriems Įmonių grupės veikla turi didžiausią įtaką;
 - nuosekliai mažinti išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį.

Lūkesčiai pagal prioritetines veiklos kryptis

Tinklai

Prioritetas skiriamas elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymo tinklo atsparumo išorės poveikiui užtikrinti, efektyviam elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymui ir pokyčiams energetikos sektoriuje įgyvendinti bei elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių energijos išteklių apimčiai padidinti. Todėl Įmonių grupė turi tęsti investicijas į Lietuvos elektros energijos ir gamtinių dujų skirstymo tinklus, siekdama modernizuoti šį strateginės reikšmės turtą, skaitmeninti skirstomąjį elektros energijos tinklą, įgyvendindama išmaniųjų skaitiklių diegimo programą, kas sudarys sąlygas efektyvumui, lankstumui, sukurs konkurenciją rinkoje, paskatins kurti naujas paslaugas, kurios bus naudingos kiekvienam vartotojui. Taip pat turi būti siekiama nuosekliai gerinti skirstomųjų tinklų patikimumo rodiklius. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas klientų aptarnavimo kokybės gerinimui.

Žalioji gamyba

Prioritetas skiriamas kryptingai, tvariai ir pelningai žaliosios gamybos plėtrai. Įmonių grupė turėtų toliau ieškoti galimybių didinti elektros energijos gamybos apimtį ir investuoti į elektros energijos gamybą iš atsinaujinančių energijos išteklių Lietuvoje ir užsienyje (tiek šalyse, kuriose Įmonių grupė jau vykdo veiklą, tiek šalyse, kuriose pradedami įgyvendinti energetikos sektoriaus pokyčiai, pereinant prie atsinaujinančių energijos išteklių plėtos). Pagrindinės žaliosios gamybos technologijos, į kurias Įmonių grupė turėtų investuoti: vėjas, saulė, biokuras ir atliekos. Siekiant įdiegti naujas technologijas, Įmonių grupei rekomenduojama bendradarbiauti su partneriais, turinčiais patirties įgyvendinant tokio pobūdžio investicijas. Žaliosios gamybos plėtra turi būti vykdoma laikantis finansinės drausmės principų – projektų grąža turi atitikti prisiimamą riziką, o projektų skolos lygis turėtų atitikti rinkos praktiką. Siekiant padidinti projektų grąžą ir efektyviai panaudoti finansinius išteklius, rekomenduojama svarstyti energetikos sektoriuje paplitusią turto rotavimo strategiją (angl. *asset rotation*), pagal kurią dalis projektų parduodami finansiniams investuotojams.

Lanksčioji gamyba

Prioritetas skiriamas patikimai ir lanksčiai Lietuvos energetikos sistemai užtikrinti, teikiant rezervų ir sistemines paslaugas. Įmonių grupė privalo prisidėti prie Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatytų tikslų pasiekimo, vystydama naujus ir (ar) atnaujindama esamus elektros energijos gamybos pajėgumus: a) elektros energijos gamybos ir dalyvavimo elektros biržos prekyboje, b) sisteminių paslaugų teikimo, c) izoliuoto elektros energetikos sistemos darbo užtikrinimo paslaugos teikimo, d) dalyvavimo įgyvendinant pajėgumų užtikrinimo mechanizmą pagal Lietuvos elektros perdavimo sistemos operatoriaus nustatytą poreikį. Nauji lankstūs elektros energijos gamybos pajėgumai gali būti vystomi, jei tam yra pagrįstas poreikis ir tą leidžia rinkos sąlygos. Taip pat turi būti nutraukiamas nusidėvėjusių bei rezervams ir sisteminiams paslaugoms nebetinkamų tradicinės elektros energijos gamybos įrenginių eksploatavimas ir jie turi būti išmontuojami. Įmonių grupė turi prisidėti prie sėkmingos Baltijos šalių energetikos sistemos sinchronizacijos su kontinentinės Europos elektros tinklų sistema, atlikti būtinuosius pasirengimo darbus, siekiant efektyviai prisitaikyti prie nuolat kintančios sisteminių paslaugų rinkos.

Sprendimai klientams

Prioritetas skiriamas inovatyviems, pridėtinę vertę kuriantiems energetikos sprendimams kurti ir juos diegti, prisidedant prie energetikos sektoriaus vystymosi, elektros energijos ir gamtinių dujų tiekimui ir prekybai bei jų plėtrai regione užtikrinti. Inovatyvūs sprendimai turėtų būti kuriami kartu su partneriais, prisidedant prie aplinkosaugos tikslų bei siekiant padėti vartotojams tapti energetiškai sumaniems. Įmonių grupė turi proaktyviai prisidėti ir prie bendruomeninės energetikos vystymo Lietuvoje, suteikdama galimybę vartotojams aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkoje teikiant sistemos lankstumo paslaugas, gaminant, kaupiant ar parduodant pačių iš atsinaujinančių energijos išteklių pasigamintą elektros energiją, motyvuodama vartotojus keisti vartojimo įpročius realiuoju laiku reaguojant į pokyčius elektros rinkoje ir skatindama vartotojus tapti nutolusių atsinaujinančių energijos išteklių elektrinių bendrasavininkiais.

Įmonių grupė turi siekti sumažinti suskystintų gamtinių dujų terminalo paskirtojo tiekimo kaštus, kompensuojamus Lietuvos gamtinių dujų sistemos naudotojų ir (ar) vartotojų, ir įgyvendinti racionalias suskystintų gamtinių dujų terminalo paskirtojo tiekėjo veiklos efektyvumo didinimo priemones, kurios leistų užtikrinti mažiausią neigiamą poveikį gamtinių dujų kainai. Įmonių grupė taip pat turi siekti didinti gamtinių dujų tiekimo Lietuvoje ir regione apimtis ekonomiškai pagrįstomis kainomis, išnaudodama 2022 metais pradėsiančios veikti Lietuvos–Lenkijos dujotiekių jungties (GIPL) teikiamas veiklos plėtros galimybes.

Finansiniai lūkesčiai

Dividendai

Bendrovės dividendų politika nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 2 d. nutarime Nr. 963 „Dėl AB „Ignitis grupė“ mokamų dividendų“, kuriuo siekiama augančios dividendų vertės. Už finansinius 2020 metus išmokami dividendai neturi būti mažesni nei 85 mln. eurų, dividendai už kiekvienus kitus finansinius metus turėtų augti ne mažiau kaip 3 proc. Įmonių grupės dividendų politika turi būti nustatyta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais.

Kapitalo struktūra

Bendrovė turi išlaikyti aukštą investicinį kredito reitingą (BBB ir aukštesnį), o Įmonių grupės grynoji skola vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais turėtų neviršyti 5 metų metinio pelno sumos prieš palūkanas, mokesčius, nusidėvėjimą ir amortizaciją (EBITDA).

Nuosavo kapitalo grąža

Įgyvendindama Įmonių grupės strategiją, Bendrovė turi užtikrinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytą nuosavo kapitalo grąžą (angl. *return on equity, ROE*), kuri 2019–2021 metams nustatyta ne mažesnė nei 6,6 procento. Investuojant už Lietuvos ribų, turėtų būti tinkamai įvertinta šalies rinkos rizika ir užtikrinta atitinkama kapitalo grąža.

Ilgalaikiai tikslai

Bendrovei keliami ilgalaikiai tikslai turi būti susieti su Įmonių grupės strategija.

Siekiant pagrindinius Įmonių grupės vadovus motyvuoti įgyvendinti tvarius ir ilgalaikius tikslus, suteikti papildomą paskatą Įmonių grupės darbuotojams ir užtikrinti Įmonių grupės strategijos

bei ilgalaikių tikslų įgyvendinimą, Įmonių grupėje turi būti taikomos Bendrovės akcijų suteikimo taisyklės, kurias tvirtina Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas.

Bendrovės visuotinis akcininkų susirinkimas turėtų nustatyti šias esmines Bendrovės akcijų suteikimo sąlygas:

- būdą, kuriuo suteikiama akcijų (neatlygintinai ir (ar) iš dalies atlygintinai);
- išlaikymo terminą, kuriam suėjus gali būti suteikiama akcijų;
- atvejus, kada pagrindiniai Įmonių grupės vadovai netenka visų teisių pagal opciono sutartis;
- didžiausią akcijų suteikimo ribą, kurios negalima viršyti siūlant įsigyti akcijų Įmonių grupės pagrindiniams vadovams;
- akcijos kainos, skirtos didžiausiam siūlomų įsigyti akcijų skaičiui nustatyti, nustatymo principus.

Pagrindiniams Įmonių grupės vadovams keliami ilgalaikiai tikslai turi atitikti Įmonių grupės ilgalaikius tikslus bei gerąsias tarptautines praktikas. Šie tikslai turėtų apimti efektyvumo reguliuojamoje veikloje didinimą, akcininko gražos ir kapitalo gražos didinimą, žaliosios gamybos plėtrą bei aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos praktikos gerinimą ir orientuotis į šias veiklas.

Pagrindiniams Įmonių grupės vadovams akcijos gali būti suteikiamos tik tuo atveju, jeigu žaliosios gamybos rezultatas auga reikšmingai sparčiau nei reguliuojamos monopolinės² veiklos arba reguliuojama monopolinė veikla sudaro mažiau nei pusę Įmonių grupės koreguoto EBITDA (detalizuojama nustatant tikslus arba Bendrovės akcijų suteikimo taisyklėse).

Nefinansiniai lūkesčiai

Aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir geroji įmonių valdysenos praktika

Aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir gerosios įmonių valdysenos praktikos kriterijus turi būti įtraukiamas į Įmonių grupės ilgalaikius veiklos tikslus, taip pat turi būti nuosekliai įgyvendinamas įsipareigojimas iki 2050 metų iki nulio sumažinti grynąjį išmetamų anglies dvideginio dujų kiekį ir stebimas jo įgyvendinimas bei prisidedama prie Darnaus vystymosi tikslų, kuriems Įmonių grupės veikla turi didžiausią įtaką, įgyvendinimo.

Įmonių grupė turi išlaikyti korporatyvinio valdymo brandos lygį ir aukščiausią, remiantis Valdymo koordinavimo centro vertinimu, suteikiamą korporatyvinio valdymo lygio indeksą. Įmonių grupė ir toliau turi vadovautis Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO), vertybinių popierių biržų, į kurių sąrašus ji yra įtraukta, reikalavimais ir gerąja tarptautinių įmonių valdysenos praktika, taip rodydama sektiną pavyzdį kitoms valstybės valdomoms įmonėms. Įmonių grupė privalo visoje savo veikloje taikyti aukščiausius skaidrumo standartus ir depolitizuotos veiklos principus.

Įmonių grupė turi ir toliau gryninti veiklas – atsisakyti nepagrindinių veiklų, siekti tiek pagrindinių, tiek aptarnavimo ir palaikymo funkcijų efektyvumo.

² Reguluojama monopolinė veikla apima tinklų, visuomeninio tiekimo, paskirtojo tiekimo bei sisteminių paslaugų, kurioms nėra rengiami aukcionai, veiklas.

Inovacijų ir skaitmeninimo programos diegimas energetikoje

Įmonių grupė turi prisidėti prie Lietuvos energetikos srities inovacijų skatinimo. Turi būti siekiama aktyviai diegti energetikos inovacijas bei naujausias technologijas ir parodomuosius projektus, įskaitant taikomą Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos inovacijų skatinimo mechanizmą, ir prisidėti prie Lietuvos energetikos srities inovacijų ekosistemos stiprinimo veiksmų plano priemonių, kurioms įgyvendinti numatoma įtraukti valstybės valdomas energetikos įmones, įgyvendinimo. Turėtų būti glaudžiai bendradarbiaujama su vietinėmis ir tarptautinėmis verslo įmonėmis bei mokslo įstaigomis, kuriamas inovatyvių energetikos produktų ir paslaugų eksporto potencialas.

Be elektros energijos gamybos pajėgumų ir infrastruktūros plėtros investicijų, leidžiančių užtikrinti efektyvią energetikos srities veiklą, šalies ūkio konkurencingumą, kokybiškų energetikos paslaugų teikimą, Įmonių grupė turėtų tęsti Įmonių grupės skaitmeninimo programą ir investavimą į startuolius, vystančius naujas paslaugas energetikos srityje. Taip pat turi būti investuojama į tolesnį duomenų mainų platformos (angl. *Data Hub*) funkcinių galimybių vystymą, diegiant atvirų duomenų modelį, sukuriant Lietuvos energijos rinkos gamybos, tiekimo ir vartojimo duomenų bazę, prieinamą visiems rinkos dalyviams. Diegdama energinio efektyvumo sprendimus, Įmonių grupė mažintų klientų išlaidas elektros energijai ir tokiu būdu didintų jų konkurencingumą vidaus ir tarptautinėje rinkose.

Atskaitomybė

Bendrovės ir Įmonių grupės priežiūros organui Stebėtojų tarybai tikslinga išlaikyti esamą praktiką ir periodiškai kas ketvirtį pateikti akcininkams apibendrintą Įmonių grupės veiklos ataskaitą.

Akcininkė tikisi, kad Įmonių grupės valdymo bei priežiūros organai ir toliau tęs gerąją įmonių valdysenos praktiką ir kartą per metus atliks savo veiklos vertinimą, taip pat sutars dėl tolesnių veiksmų siekiant tobulinti šių valdymo ir priežiūros organų veiklą.
